

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 38337/05

Ceylan GÜRBÜZ / Türkiye

Başkan,

Ledi Bianku,

Hâkimler,

Valeriu Grițco,

Stéphanie Mourou-Vikström,

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 21 Kasım 2017 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Yukarıda anılan 14 Mayıs 2005 tarihli başvuruyu göz önüne alarak,

Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuran tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuran Ceylan Gürbüz, 1971 doğumlu bir Türk vatandaşı olup, tutukluluğunun infazına halen devam edilmektedir.

2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3. Davanın konusu, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. İlk yargılamalar dizisi

4. Başvuran 20 Ekim 2000 tarihinde tutuklanmıştır.

5. Uşak Ağır Ceza Mahkemesi 7 Şubat 2003 tarihinde başvuranın salıverilmesine karar vermiştir.

6. Uşak Ağır Ceza Mahkemesi, 6 Nisan 2006 tarihinde ise başvurunu mahkûm ederek tutuklanmasına karar vermiştir. Başvuran, 30 Kasım 2006 tarihinde tutuklanmıştır.

7. Yargıtay, 8 Ekim 2007 tarihinde, 6 Nisan 2006 tarihli kararı bozmuştur. Bunun üzerine dosya, İzmir Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiştir.

8. Başvuran 26 Mart 2009 tarihinde tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır.

9. İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, 8 Aralık 2010 tarihinde başvurunu yirmi yıl üç ay hapis cezasına mahkûm etmiştir.

10. Yargıtay 18 Ekim 2011 tarihinde başvuranın temyiz talebini reddetmiştir.

2. İkinci yargılamalar dizisi

11. Başvuranın, altı kişiyi öldürme ve üç diğer kişiyi öldürmeye teşebbüs etme şüphesiyle tutuklanmasına 23 Kasım 2000 tarihinde gıyabında karar verilmiştir. Bu karar, başvurana 6 Aralık 2000 tarihinde tefhim edilmiştir.

12. Başvurana isnat edilen suçlar 6 Mart 2006 tarihinde sabit bulunmuştur.

13. Yargıtay, 26 Şubat 2009 tarihinde bu kararı bozmuştur.

14. Uşak Ağır Ceza Mahkemesi, 29 Nisan 2011 tarihinde başvurunu ömür boyu hapis cezasına mahkûm etmiştir.

15. Yargıtay, bu kararı 20 Şubat 2012 tarihinde onamıştır.

3. İnsan Hakları Tazminat Komisyonu önündeki yargılamalar

16. Başvuran, aleyhinde açılan ulusal yargılamaların makul süre zarfında sonuçlanmadığından şikâyet ederek 15 Mart 2013 tarihinde 6384 sayılı Kanun ile kurulan İnsan Hakları Tazminat Komisyonuna (“Komisyon”) başvurmuştur.

17. Komisyon, 13 Mart 2014 tarihinde başvuran aleyhinde açılan yargılamaların Sözleşme’nin 6 § 1 maddesinde belirtilen makul süre şartı ile çeliştiğine hükmederek başvurana 9.000 Türk lirası ödenmesi gerektiğine karar vermiştir.

18. Başvuran, mektubunda bu karara karşı temyiz başvurusunda bulunmayacağını belirtmiş ve dolayısıyla Komisyonun kararı 2 Haziran 2014 tarihinde kesinleşmiştir.

19. Mahkemeye ibraz edilen belgelere göre, görevliler başvuranın ilgili belgeleri sunmaması dolayısıyla tazminat meblağını ödeyememiştir. Bu doğrultuda, söz konusu meblağ, daha sonra başvurana transfer edilmesi için Adalet Bakanlığına ait bir teminatlı hesaba yatırılmıştır.

B. İlgili iç hukuk

20. İlgili iç hukuka ve uygulamaya ilişkin açıklamalar *Demir/Türkiye* ((k.k.), no. 51770/07, §§ 29-33, 16 Ekim 2012) ve *Turgut ve Diğerleri/Türkiye* (((k.k.), no. 4860/09, §§ 19-26, 26 Mart 2013) davalarında mevcuttur.

ŞİKÂyetLER

21. Başvuran tutukluğunun uzunluğuna ilişkin olarak Sözleşme'nin 5 § 3 maddesi kapsamında şikâyette bulunmuştur.

22. Ek olarak, başvuran Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanarak makul bir süre içinde yargılanmadığı hususunda şikâyetçi olmuştur.

23. Başvuran, ayrıca herhangi bir maddeye dayanmadan ceza infaz kurumundan mahkemeye transferi sırasında meydana gelen bazı masraflarını ve ceza infaz kurumunda tutulduğu sırada elektrik faturasının bir kısmını ödemesinin talep edilmesinden şikâyetçi olmuştur.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

C. Sözleşme'nin 5 § 3 maddesi kapsamındaki şikâyet

24. Hükümet, Mahkemenin, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesi uyarınca kanuna aykırı tutukluluk nedeniyle tazminat talep etme imkânına atıfta bulunarak, başvurunun bu kısmını iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle reddetmesini talep etmiştir.

25. Başvuran bu konu hakkında herhangi bir görüş sunmamıştır.

26. Mahkeme, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesi kapsamında tutukluluğun uzunluğu bakımından uygulanan iç hukuk yolunu

Demir/Türkiye (no. 51770/07, 16 Ekim 2012) kararında incelendiğini gözlemlemektedir. Bu kararda Mahkeme, CMK'nın 141. maddesinde öngörülen iç hukuk yolunun tüketilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

27. Bu bağlamda, Mahkeme başvuran hakkındaki mahkûmiyet kararlarının sırasıyla 18 Ekim 2011 ve 20 Şubat 2012 tarihlerinde kesinleştiğini gözlemlemektedir. Bu tarihlerden itibaren başvuran, CMK'nın 141. maddesi uyarınca tazminat talep etme hakkına sahip olmasına rağmen, bu yola başvurmamıştır.

28. Bu sebeple Mahkeme, bu şikâyetin, Sözleşme'nin 5 §§ 1 ve 4 maddesi uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

C. Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamındaki şikâyet

29. Başvuran, hakkındaki yargılamanın aşırı düzeyde uzun sürdüğüne ilişkin şikâyette bulunmuştur.

30. Hükümet, başvuranın Tazminat Komisyonuna başvurduğunu ve 13 Mart 2014 tarihli bir kararla başvurana tazminat ödenmesine hükmedildiğini belirtmiştir. Hükümet, dolayısıyla bu şikâyetin kabul edilmez olduğunun beyan edilmesi gerektiğini savunmuştur.

31. Mahkeme, *Ümmühan Kaplan/Türkiye* (no. 24240/07, 20 Mart 2012) davasında uygulanan pilot karar usulüne müteakip Türkiye'de yeni bir iç hukuk yolunun oluşturulduğunu gözlemlemiştir. Mahkeme, *Turgut ve Diğerleri/Türkiye* (no. 4860/09, 26 Mart 2013) davasında vermiş olduğu kararda, başvuranların yeni hukuk yolu olmak üzere iç hukuk yollarını tüketmedikleri gerekçesiyle yeni bir başvurunun kabul edilemez olduğuna hükmetmiştir. Bu kararı verirken Mahkeme özellikle, bu yeni hukuk yolunun muhtemel surette (*a priori*) erişilebilir olduğunu ve yargılamanın uzunluğuna ilişkin şikâyetler için makul bir tazmin imkânı sunabildiğini değerlendirmiştir.

32. Mahkeme, başvuranın ancak iki şartın karşılanması halinde iddia edilen ihlalin “mağduru” sıfatını kaybedebileceğini yinelemektedir: söz konusu makamların Sözleşme’nin ihlalinin açıkça ya da özü itibarıyla kabul etmesi halinde ve makamların bu ihlalin telafisinin sağlanması halinde. Başvuranın mağdur sıfatını kaybetmesi iddiası ile ilgili olarak söz konusu hakkın niteliğinin, ulusal makamların kararlarında öne sürdüğü gerekçelerinin ve kararın verilmesinden sonra olumsuz sonuçların başvuranı ne kadar süre boyunca etkileyeceğinin incelemesi gerekmektedir. Söz konusu telafinin uygunluğu ve yeterliliği başvuranın şikâyetinde bulunduğu ihlalin niteliğine bağlıdır (bk. *Sakhnovskiy/Rusya* [BD], no. 21272/03, §§ 67 ve 70, 2 Kasım 2010).

33. Mahkeme, Komisyonun somut davada 13 Mart 2014 tarihli kararı ile başvuran aleyhindeki yargılamaların makul süre zarfında sonuçlanmadığına hükmederek başvuranın Sözleşme’nin 6 § 1 maddesinde belirtilen haklarının ihlal edildiğini açıkça tanıdığını gözlemlemektedir. Komisyon, ek olarak, başvurana maddi tazminat olarak 9.000 Türk lirası ödemesine karar kılmıştır. Mahkeme, ayrıca başvuranın bu kararı temyize götürme hakkından feragat ettiğini belirtmektedir.

34. Mahkeme, yukarıdaki hususlar ışığında Komisyonun başvuranın Sözleşme’nin 6. maddesi kapsamındaki “makul süre sınırında” yargılanma hakkının ihlal edildiğini açıkça tanıyarak ve başvurana uygun ve yeterli telafi imkânı sunarak, ulusal hukuktaki durumu gidermiş olduğunu gözlemlemektedir. Ek olarak, Mahkeme Hükümetin bu şikâyetine ilişkin olarak başvuranın mağdur statüsünü kaybettiğine dair argümanını kabul etmektedir.

35. Mahkeme, Sözleşme’nin 34. maddesi uyarınca, başvuranın Sözleşme’nin 6 § 1 maddesinin ihlalinin “mağduru” olduğunu artık iddia edemeyeceğini kaydetmektedir. Mahkeme, bu nedenle, başvurunun bu kısmının Sözleşme’nin 34 ve 35 §§ 3 (a) ve 4 maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatinde.

C. Diğer Şikâyetler

36. Mahkeme, başvuranın kalan şikâyetlere ilişkin olarak mevcut bilgi ve belgeleri göz önünde bulundurarak ve şikâyet konusu hususları görev alanına girdiği ölçüde dikkate alarak, Sözleşme veya Ek Protokollerde belirtilen hak ve özgürlükler açısından herhangi bir ihlalin söz konusu olmadığı kanaatine varmıştır.

37. Dolayısıyla Mahkeme, başvurunun bu kısmının Sözleşme'nin 35 § 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak tanzim edilmiş olup, 14 Aralık 2017 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ledi Bianku
Başkan